

Novi tajnik je advokat in star 47 let. On je najmlajši v kabinetu.

Rim, 14. okt. — Italijanski arheologi, ki odkopavajo temelje starega grškega kolonijega mesta Cyrene, so odkrili stanke templja boga Apolona, je bil sezidan okoli leta 300 pred Kristom. Tempel stoji temelju še starejše stavbe iz skrega izvora, ki je bila poseljena najmanj 1000 let pred Kristom.

Manila, Filipinsko otočje. V osem in štiridesetih urah zbolelo na koleri enajst oseb, jih je pa umrlo. Skoraj vsi niki, ki so jih odpeljali v bolnico, so natakarkji ali pa sluniki.

Parinacci, tajnik fašistov organizacije, je odstavil vođe lje rimskih fašistov, ki so nekaj dnevi napadli in oplabljeni stan framazonov v R

je porasel na 21.98 frankov. Pred rijo se govorice o novi finančni krizi in polomu Caillauxovega namena politike.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Ciceo \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Sept. 30.25) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

MUSSOLINI JE UDARIL PO DELAVSKIH STROKOVNIH ORGANIZACIJAH.

Mussolini še ni odnehal z zaslužjenjem italijanskega ljudstva v korist italijanskega gospodujočega razreda. Svojo zadnjo karto je izigral proti pravih delavskim strokovnim organizacijam.

Ko so bili fašisti na pohodu v Rim, da vstoličijo Mussolinija kot diktatorja, so morili, ropali in razbijali združne prodajalne in združne delavnice. Na to je Mussolini s fašistovskimi zakoni utihnil svoje politične nasprotnike. Zdaj je tem nasiljem dodal še eno novo nasilje.

Fašistovske "strokovne delavske" organizacije so priznane kot edine prave organizacije, s katerimi se naj podjetniki pogajajo glede mezde, delavnega časa in delovnih razmer. Podjetniki ne bodo le ignorirali pravih delavskih organizacij, ampak Rossoni, tajnik fašistovskih unij, je zahteval, da se odpravijo odbori zaupnikov v delavnicah. Kadar bo ta načrt izveden, bodo italijanski delavci na milost in nemilost izročeni italijanskim podjetnikom in njih fašistovskim zaveznikom. Rossonijeva zahteva, da se odpravijo odbori zaupnikov v delavnicah, kaže, da je Rossoni zaveznik italijanskih kapitalistov, ker njegova zahteva jemlje delavcem zadnjo oporo ob času, ko so prave delavske strokovne organizacije zelo šibke v Italiji.

Delavci gotovo ne bodo mirno sprejeli fašistovskih zahtev. Od njih strani bo prišel odpor. Kdaj pride ta odpor, je seveda vprašanje časa. Toda ta odpor pride, kajti zgodovina potrdi s številnimi dokazi, da struna na loku počí, kadar je preveč napeta.

Italija spada med dolžnike Amerike. Plačala ni še fiska od svojega dolga in brzojav je sporočil, da name-rava Mussolini poslati svojo komisijo v Ameriko, da se sporazumi glede odplačevanja dolga. V resnici bo naloga te komisije dobiti novo posojilo v Ameriki in zelo ugodne pogoje za odplačevanje dolga.

Vlada, ki sloni na taki podlagi, kot je Mussolinijeva, t. j. na nasilju in krivicah, je podobna lončenemu maliku, ki pade, ako se mu odbijejo lončene noge. Državi, ki ima tako vladu, se ne more posoditi denarja, ker ni garancije, da ga vrne.

Mussolini je napravil velike obljube, ko se je oklical za diktatorja Italije s pomočjo svojih fašistovskih tolp. Pripovedoval je, da bo italijansko ljudstvo povzdignil gospodarsko tako visoko, da ne bo poznalo več bede. Od teh svojih obljub ni držal niti ene italijanskemu ljudstvu, ampak k obstoječim krivicam je nakopičil nove, k izvršenim nasiljem je dodal druge.

Italijansko ljudstvo je ostalo ravnotako siromašno kot je bilo ob času, ko se je uvedla fašistovska diktatura. Veliko italijanskih delavcev je brez dela in bi se radi izselili v Ameriko ali pa v druge kraje. Tisti, ki delajo, prejema-jo take mezde, ki niso nikakor v soglasju z obstoječo draginjo v Italiji. Položaj italijanskega delavnega ljudstva je slab in tužen.

Ta položaj se bo pa slabšal in postal še tužnejši. Fašistovska diktatura se je odločila zdrobiti prave delavske strokovne organizacije, ko s tvorile edino bojno sredstvo delavcev za izboljšanje gospodarskega položaja v sedanjih razmerah v Italiji. Fašistovska diktatura je skoraj dovršila svoje delo. Ustvarila ni ničesar konstruktivnega, ampak izkazala se je za destruktivno.

Italija leze v dolgove. Fašistovskim diktatorjem pa blodi-jo imperijalistične sanje po močganih, mesto da bi deželo gospodarsko dvignili. Davki gredo za orožje, bojna letala, bojne ladje, armadno opremo itd. Obdavčeno je skoraj še vse in menda je davka prost le še zrak, ki ga vdihava italijansko ljudstvo. Deželi, v kateri so take razmere, se pa ne more posoditi denarja. Zato je dobro, da se posvare ameriški vlagatelji in se jim predložijo razmere take, kakršne so.

Dokler je v Italiji uvedena fašistovska diktatura, toliko časa postojí nevarnost, da vlagatelji izgube svoj denar, ki so ga naložili v obveznice. Mussolini naj išče posojilo v Italiji. Ako mu ga norejo zaupati njegovi podporniki, zakaj bi mu ga drugi v tujemstvu?

JAVNA GOVORNICA

Glasovi Glasov S. N. P. J. in
Htatelj Prosvete.

New York, N. Y. — Slovenski časopisi v Ameriki so nedavno dobili poročilo od "Glasbene Matice" v Ljubljani, tikajoče se prispevkov za "Slepaki dom". Iz istega je razvidno, da so ameriški Slovenci dozdaj prispevali v to plemenito svrhu 154,543 dinarjev. Prispevala so pevka, brajna in podporna društva in posamezni rojaki. Nad 150,000 dinarjev je že lepa vsota, toda še daleč ne zadostuje, da bi se z isto zgradil primeren dom za usmiljenja vredne slovenske slepce, ker tak dom bi, po izjavi "Glasbene Matice", stal okoli pet milijonov dinarjev. Treba bo še zbirati, treba bo še trkati na usmiljena slovenska srca, predno bo nabrana dovoljna vsota.

Vsakemu pa je znano, da delavske razmere v tej deželi niso ravno najboljše in konsekvntno mnogo ameriških rojakov ni v najboljšem finančnem položaju. Posledica je, da fond za "Slepaki dom" raste le počasi.

Da se rast fonda za "Slepaki dom" nekoliko pospeši, je moje mnenje in nasvet, naj bi se preostanek milijon-dolarskega fonda Jugoslovanskega republikanskega združenja, katerega upravlja organizacija Slovenska narodna podpora jedna, in Jugoslovanska socialistična zveza, poslal ljubljanskemu mestnemu magistratu kot prispevek za omenjeni dom slepcev. Mestni magistrat ljubljanski namreč upravlja sklad za "Slepaki dom".

Ne domišljam si, da imam glede uporabe preostanka milijon-dolarskega fonda J. R. Z. govoriti kaj več kot tisoč drugih rojakov, ki so zbirali in prispevali v imenovani fond, vsekakor pa imam pravico povedati svoje mnenje glede tega. Bil sem tajnik Slovenskega (pozneje Jugoslovanskega) republikanskega združenja od začetka, pa do clevelandске konvencije, v jeseni leta 1919, to je približno dve leti in pol. Na dotični konvenciji sem, radi zaposlenosti, odklonil vsako odborniško mesto za naprej. Do clevelandске konvencije se je nabralo v milijon-dolarski fond Jugoslovanskega republikanskega združenja okoli sedemdeset tisoč dolarjev (\$70,000.00). Natančnih števil nimam pri roki, pa jih dobim, če bi bilo treba. Od omenjene vsote se je porabilo do clevelandске konvencije okoli \$10,000.00 za list Jugoslav Review, različne druge tiskovine, deputacije itd. Premoženje Jugoslovanskega republikanskega združenja je znašalo ob času clevelandске konvencije okoli \$60,000.00 (nekaj malega manj). Koliko znaša ostanek omenjene vsote danes, mi ni točno znano.

Omenjeni fond Jugoslovanskega republikanskega združenja se je zbiral v namenu in pod geslom, da se pomaga Jugoslovonom v Evropi doseči jugoslovansko republiko, in da se primorske Slovence reši italijanskega jarma. Zal, da se za enkrat ni doseglo niti enega, niti drugega, ker so bili menda pač nasprotniki premišljeni. Večina naših jugoslovanskih bratov živi v monarhiji, pol milijona primorskih Slovencev in Hrvatov pa ječi pod tiransko italijansko vladjo, ki jim na njih lastni zemlji odreja najprimitivnejše narodne pravice. S tem pa seveda ni rečeno, da ostane vedno tako. Moje trdno prepričanje je, da bo prišel čas, ko bodo Jugoslovani izprevideli, da je republika boljša vladna forma kot monarhija, in da bo prišel čas, ko se bodo primorski Slovani rešili italijanskega jarma in se združili z materjo Jugoslavijo. To jim vsi od srca želimo, saj vsi vemo, da je pravi napredek naroda mogoč le v narodno enotni državi, na podlagi materinega jezika.

Kadar bodo Jugoslovani zreli za republiko in odločili isto doseči, bodo gotovo rabili denar, ker brez istega se ne da nič napraviti, bi jim fond J. R. Z. zelo prav prišel, ako bi se bil obrestonosno naložil v tej deželi, da bi bil na razpolago, kadar pride pravi čas. To se ni zgodilo, kolikor je meni znano. V pravem smislu bi se, po mojem mnenju, tudi porabil denar J. R. Z., če bi se podpiralo s njim prosvetna društva primorskih Slovencev,

da se jih reši poitalijančenja. Kolikor je meni znano, se tudi to-zadevno ni nič storilo.

O porabljenem premoženju J. R. Z. govoriti zdaj, nima smisla; kar ga je šlo, ga ni več. Ker pa se je fond J. R. Z. še deloma porabil v druge svrhe kot v tiste, za katere je bil nabran, priporočam jaz, naj se vse preostalo premoženje J. R. Z. izroči mestnemu magistratu ljubljanskemu za "Slepaki dom". Omenjeni fond je bil nabran v pomoč rojakom v stari domovini, ne za rojake v Ameriki. Darovan je bil iz čistega narodnega navdušenja, brez ozira na versko ali politično prepričanje. Vsi sloji našega naroda v Ameriki, pripadniki vseh struj so prispevali. Naj se vsaj zadnji ostanek nabrane vsote porabi popolnoma nepristransko, za tiste slovenske reveže, ki so brez lastne krivde izgubili najdražji zaklad: luč oči. Darovi plemenitih slovenskih src bodo na ta način porabljeni v najplemenitejšo svrhu.

Morda se mi bo ugovarjalo, da je dolžnost Jugoslavije skrbeti za njene reveže, da ima vlada dovolj denarja za vojaštvo, razne parade itd., zakaj ne preskrbi primarnega doma slovenskim slepim vlada sama? To je vse res, poleg tega je pa res tudi, da bodo ubogi slepi reveži od vsega hudega konec vzele, predno bodo kaj takega dočkali. Saj bi tudi naša ameriška vlada lahko z denarjem, ki ga (po naših mislih) po nepotrebnem proč zmeče, zavarovala vse delavce, sploh vse državljane za slučaj bolezni, brezposelnosti, ostarelosti in smrti. Mogoče se to zgodi v bližnji ali daljni bodočnosti. Mi pa ne moremo s prekrizanimi rokami čakati na to, ker živeti moramo zdaj in nezdgo nas obiskuje vsaki dan. Zato smo si ustanovili svoje podperne organizacije in si sami medsebojno pomagamo.

Rojaki in rojakinje, ki ste s takim čistim narodnim navdušenjem zbirali in prispevali v milijon-dolarski fond Jugoslovanskega republikanskega združenja, ali ne mislite, da bi bilo umestno, lepo in plemenito, če se ostanek J. R. Z. fonda porabi za "Slepaki dom" v Ljubljani?

Anton J. Terbovec,
bivši tajnik J. R. Z.

Bridgeport, O. — Kakor nam vremenske napovedi kažejo, bomo kmalu imeli mrzlo tetko s severa, katere nas bo pregnala izza košatega senčnega drevesa za peč. Tedaj ne bodo več nagajale sitne muhe in bomo brez skrbi dremali, ko se najemo kislega zelja in krompirjevih jabolk. Urednik pa nam bo napisal kakšno novico ali dobro vest v našem glasilu, da se bomo kratkočasili v dolgih zimskih večerih in razmotrivali svetovne reči, ki se danes odigravajo.

Posébnó bi bilo dobro za našo dušo in kri... to je kratka beseda, katere od žalosti ne morem zapisati in tudi ne smem, ker mi zabranjuje ameriška 18. bojska prepoved "ne pij!" Well, ako ravno bi bil greh, jaz bi ga vseeno storil, če bi dobil ravno kozarec dolenskega evička. Danes se že vse dobi in pošlje po radiju, zato mislim, da bodo kmalu pogruntali radio, po katerem bomo poklicali še en literček. Kakor čujem, je naš ohajski governor odpovedal naš 18. amendment, da bomo prosto zopet točili lahko vino in pivo. No, potem bi jaz predlagal, ako je to res, mu postavimo spomenik, na vrh pa liter vinskega klica.

Tu so še druge nepoštenosti in čudne razmere, ki jih ni mogoče popisati. Delavske razmere so slabe in nepravilne (pravilne so za gospoda, za katerega se mučimo ter mu kupimo kupaček). Premogorov Blaine, ki je last L. C. & D. kompanije, obratuje in tako sosednji rov Stanley, ki je last ravno iste družbe. V teh rovih je vse natlačeno delavcev iz drugih rogov, tudi iz Lincoln mine in Wheeling Creeka, ki so last te družbe, kateri še ne delajo po 11 mesecev.

Blaine rov, v katerem sem jaz zaposlen, vposluje približno okoli 650 rudarjev, kateri imamo skoro po dva moža en prostor, najsi bo v širokem prostoru ali v ožjem. Plača je pičila, akoro se mora vse zastoj napraviti. Kar človek zahteva, ne dobi, kot na pr. jamaških podpor, tračnic, tračnih pragov in drugega. Zelel

ZARKOMET

Nebesa v peklú.

Ali je mogoče ustvariti nebesa v peklú? Po starih pojmi- ne. Nebesa so simbol najpopolnejše sreče, pekel pa največjega trpljenja. Oba simbola sta zrasla na plevišču primitivne, barbarake vere. Dokler ta simbola tako pojmuje, so nemogoča nebesa v peklú, niti pekel v nebesih.

Vendar so bili že od nekdaj ljudje, ki so hoteli doseči nebesa v peklú. To se pravi: majhen košek nebes v peklenem kraljestvu. Med te dobre ljudi spadajo razni utopisti, ki so organizirali socialistične in komunistične kolonije v kapitalističnih deželah.

Nekateri ljudje, ki so drugače dobri in podkovani v marsičem, si ne morejo izbiti iz glave misli, da je treba srečo iskati nekeje v deveti deželi, nekeje v tujini, morda na kakem otoku ali v puščavi, sploh v samotni, proč od drugih ljudi in življenja — ne tam, kjer si doma, kjer delaš in živiš. Socializem, komunizem, anarhizem in morda še kak "izem" je mogoče že danes, toda drugje, nekeje na samem, v posebni koloniji. To meji na vero v nebesa, ki so tudi nekeje na "onem svetu", nekeje v "drugem življenju", o katerem ne vemo nič, niso vedeli, niti ne bodo nikdar vedeli nič.

Rezultat je bil vedno in povsod enak: kolonije je pogoltnil kapitalistični hudič. Drugače ne more biti, dokler zidaš nebesa v peklú — kapitalistični družbi. Delaj za odpravo pekla in nebesa bodo sledila naravno brez umetnih kolonij!

Collinwoodska vera.

Čenjeni Zarkomet! Collinwoodska črna občina je sprejela sledeče zapovedi:

1. Veruj, da je Trunk najmodrejši človek na svetu.
2. Veruj, da je Grdina najboljši govornik v Ameriki.
3. Veruj, da je Cigara najučnejši urednik pod solncem.
4. Veruj, da je "Franciskan-aki Slovenec" v vsaki slovenski hiši.
5. Veruj, da teče voda v hrib.
6. Veruj, da papežev žegen vi-

bi, da bi videl one, kateri še niso videli podzemeljskih votlin, ali one, kateri delajo v boljših rovih. Gotovo bi rekli, da to je sužnost, kakor se res vidijo znaki, da leze sužnost nazaj v sedanje čase. Jamsko živino (mule) trpinčijo v rovih, da se žival opoteka semintja vsa ožuljena in obtolčena. Človek se zgraja nad jamskimi voditelji. Ne vem, kje je pravica na svetu. Živina ne more govoriti, mora trpeti in iti na delo samo ako se giblje in je še duša v nji. Kakor sem slišal, se je nekdo pritožil zaradi mučenja državnim oblastem, toda žal, je družba izvedela to stvar in izmučena živinčeta prepeljala v drugi kraj, da ko so prišli pregledovat, so le lepše mulake dobili v hlevu. Bilo je vse all right.

Take so danes razmere, ne samo kot pišejo, kako je v srebekih krajih. Najprvo bi morali pogledat pred seboj, v katerih krajih smo organizirani, vsaj na papirju. Da bi bili bratje delavci člani U. M. W. of A. bolj pozorni na svojo organizacijo kakor smo, bi bilo drugače. Ako pa bomo pustili tako naprej, bodo še bliči pe-li po naših hrbtih kakor sedaj, ko smo natlačeni skupaj v dveh jamah, drugi pa stojijo. Ali bi ne bilo bolj pametno, če bi tudi drugi rovi obratovali po tri dni do štiri dni v tednu in bi bili vsi deležni dela? Kdor se kaj pogaja za svoj kruh, že ve, kaj mister boss pove. Vsakemu je znano. Vsemi tobakirco, pa pojdi tajze štet kakor večni potovalec v Kalifornijo, ali kopat se v Florido in krokodilom zobe pucat. — Felix R.

IZ PRIMORJA

Boj med pastirjem in orlom. — 15-letni Vladimir Slesko je pšel blizu Budanj na Goriškem očetovo čredo. Sedel je pod jelkami in pisal na piščal, kar se je pojavil v zraku mlad orol, se spustil k tlem ter se zakradel v pastirja. Defek se je otapal živali s piščalko, a je ni mogel od-

si na koruznici v uradu K. S. K. J.

7. Veruj v špirit.
8. Veruj v poln sod in prazno malho.

9. Veruj v štolo in pištolo.
10. Greši danes in spovej se jutri.

Rdeči trn iz Collinwooda.

Slana ne pomori davkov.

V Oklahomi je mesto Ponca City s 15,000 prebivalci, v katerem nihče ne plačuje mestnih davkov. Mesto ima svojo elektrarno, ki prinaša toliko dohodkov, da se pokriva vsi mestni izdatki in davki so nepotrebni. Javna elektrarna je kajpada socialistična naprava. Če bi pristno demokratično mesto, kot je na primer Chicago, imelo svoje lastne slične naprave, bi bilo to izdajalstvo in neameriško. Neameriško bi tudi bilo, če bi imeli take naprave brez korupcije.

Pevsed so ljudje srečni...

Čenjeni Zarkomet! Posveti v naše mesto Livingston. Naš župan ni bil v Rimu, bili so pri nas kazimirski misijonarji in zdaj imamo žegen. Prva rosa božjega blagoslova je, da se je podražila elektrika od 12 na 16c kilowatt. Zakaj ne? Saj je dovolj osličkov. — Pavilna z rdečo marelo, Livingston, Ill.

Kaj še vse stoji.

G. Trunk pravi, da mi zaostajam "dokazuje", ker mu nočem pa nočem verjeti. On ostane pri svojih smedah. Trdil bo, da večna snov je in ostane budalost in — krščanstvo še stoji.

Je pač križ. Jaz bi mu rad verjel, ali do zdaj še ne vidim nobene dokaza o tem, kar mi pripoveduje. Trunk se moti, če misli, da se nalašč ne dam prepričati. Pa še kako rad! Ne poznam nobene dogme. Samo evidence je treba — in sicer take, ki je iz 20. stoletja, ne one iz 1., 3., 9. in 15. stoletja. Večna snov je ravno taka budalost kot je bila nekoč okrogla zemlja. Krščanstvo stoji? Da — in mohamedanstvo tudi. Ponekod še kanibalstvo stoji. Kaj pa je par tisoč let ali 10,000 let v zgodovini človeštva? Čas še ni dokaz, da je zmota resnica.

K. T. B.

gnati od sebe. K sreči se je nahajal v bližini pastirja lovec, ki je na pastirjevo vpitje prišel dečku na pomoč ter orla ustrelil.

Zabranjena prideditev. — Italijanske oblasti so zabranile uprizoritev Remčeve "Magde", katero so hoteli igrati goriški akademiki v Idriji.

Smrtina kosa. — Umrl je v Trstu železniški sprevednik v pokoju Edvard Bizjak.

Za našo farmarjo

Radni nasveti.

Nova detelja. — "Trifolium agrarium" je latinsko ime za maloznano rumeno deteljo, ki jo je pričel negovati in sejati za poskušnjo neki farmer v Minnesoti. Farmer pripoveduje, kako ta detelja nikakor ni mogla prirasti, dokler je bilo kaj druge detelje. Ko je enkrat detelja izpodrinila navadno deteljo in lucerno, potem je pa s skoro vidno hitrostjo rastle do enega čevlja visoko. Seme za rumeno deteljo se že dobi pri večjih trgovcih s semeni.

— Kmetovalce iz Indiane piše, da so mu tatovi letos pobrali iz njive najmanj tri sto bučjev krompirja. O kaki tatvini sploh niso imeli sledu, dokler niso pričeli izkopavati krompir, katerega enostavno ni hotelo biti. Tatovi pa so bili vseh vrst plevli.

Konoplja (hemp) se je dose-daj izkazala kot eno najboljših sredstev za izčiščenje njive raznega plevela, zlasti pa zloglasne trave "quack grass". Po Iowa se farmerji zelo poslužujejo konoplje za izčiščenje imenovane-ga plevela, četudi konoplje ne morejo spraviti na trg. Konoplja se marveč le slabo proda, in še tista mora biti v bližini železnice, da se izplača.

Previdni pa se kmalu naveličajo riti po zemlji, ko se jim potrese doza strupenega "calcium cyanida". Tega se zavedajo posebno farmerji po Kansasu in Nebraska, ki rabijo dotični strup tudi proti podganam.

prezlrno in ko so ga dvignili
kvišku, se je nasmejal na vse
grlo.

Slavko Grum:

VRATA

(KONEC)

Danes sem se vendar že iznebil užaljenosti ter našel zopet stari mir. Zunaj je solnce, sklanjam se čez okno in pravim: ubogi samotar!

Kako smešno je, da zahtevamo takoj vsako ženo zase, ki se pojavi v naši bližini! Uvidel sem, kako nespametno je, da prežim na vsako njeno kretnjo in trepetam za vsak korak, ko vendar vem, da je imela že druge.

Lepo je; praznični so ljudje in akoraj bi me veselilo stopiti med nje.

Čudim se, da Hane ni pri oknu. Prvič se spomnim, da premotrim pročelje hiše in opazim, da poleg mene ni nobenega okna.

Zbegam se: njena soba nima okna! V takem prostoru vendar ni mogoče stanovati!

Tudi se domislil, da še ni-

kdar nisem vprašal gospodinje, kdo stanuje poleg mene. Zakaj nisem storil tega?

S silo preženem misli in motrim ljudi na ulici. Zene gledam.

Včasih sem tudi jaz hodil tako po ulici z Marijo, Lijo, Vano.

Lijo sem moral vedno čakati po pol; trideset ure. Varala me je z nekim starcem.

Vana — nisem se razburjal. Razumem vse.

Lepo je, če človek vse razume in more odpustiti, ali pusto je tako brez vsake iluzije. Kakor bi umrl, je človek.

Premišljam, če bi šel ven. Dolgčas mi je nekako.

Ne vzdržim več. Samo njega čaka. Potrkal bom. Potrkal bom in jo prosil, naj ne čaka samo njega.

Tako lepo mirno smo živeli, sedaj pa je prišel on in se zari-nil med nas s svojim bučnim glasom. Kako ga le more imeti rada! Ves mesnat je in željan, ona pa trudna, zamišljena.

Ali je spregovorila, ali sem

čul njeno misel? Rekla je: — Zaradi tebe!

Zmota mora biti, halucinacija. Se nikdar ni spregovorila z menoj besede. In kaj naj pomeni to: "radi tebe"? Nezmislil je.

Ali sedaj — zopet. Popolnoma razločno: — Zaradi tebe!

Skušal jo bom vprašati:

— Radi —

Ne upam se. Kaj če ne odgovorim in se mi odpro oči, da je vse —

Opogumim se:

— Radi mene, Hana? —

Zamejla se je, z vsem prešernim glasom zasmejala.

Norčuje se, zasmehuje me.

Ne, prevara je bila, blaznost.

Kaj sploh ve ona o meni! Kako more vedeti, da jo imam rad!

Ali so sploh glasovi? Sedaj se natančno spominjam, da jih v začetku ni bilo, ko sem se nastanil tu, šele pozneje so se pojavili. In mnogo tišji so bili prej, šele zadnje čase so postali tako razločni. Mogoče — mogoče —

Kaj, če bi se prepričal, če bi se vpri ob vrata? Toda potem —

če jih ni — če —

Bojim se vedeti.

Tukaj je in — da, poljubljajo. Nič je ni aram, v vsej moji prisotnosti se dovoli poljubavati. Zmotil sem se v njej: Marija, Lija, Vana.

Sedaj — zganila sta se, skočila sta narazen. Stara se je morala vzdržati.

Da, zbudila se je. Dvignila je roko, senca štrlečih prstov je šla skozi špranjo vrat.

Oddahnil sem se.

Samo njej živim in drgetam, kdaj pride on. V kotu postelje sedim in mislim.

Ljubkujeta se, čisto prižet je k njej. Toplota njenih udov ga ovija. Sedaj — natanko sem razločil — potegnila ga je nase —

— Hana, — je zahripel, —

matil!

Vlačugarsko se je zasmejala;

— Naj vidi! Ali te je aram?

Ob vratih klečim —

— Hana, nehajte! —

Krik:

— Saj je mrtva; že zdavnaj

je mrtva, samo dela se, da živi!

— Tišina, potem — šumenje kril —

— hropenje —

Vpri sem pleča, vsekal s pestjo, s treskom so odletela vrata —

— pred menoj — temno, prazno podstrešje.

Vem.

Tu sedim in strmim v votlino vrat.

— — — — —

France Bevk:

DEMON

Potrkal sem pri znanicu — prijatelja bi ga ne mogel imenovati — in ta mi je odprl. Ne poznate ga, videli pa ste ga že nešteto-krat. Opis njegove visoke, mračne postave ne bi zadostoval, takih ljudi kot on, je mnogo. Človek, ki ga najdeš veselega in žalostnega ob enem, vedrega in mračnega, prijaznega in tujega.

V njegovi sobi je velik nered in vendar ve za vsak popirček, ki leži na tleh. Pet knjig leži odprtih na mizi, do srede prečitanih, šest rokopisov je do srede izgotovljenih in nedokončanih. Hodi po sobi sem in tja in snuje.

Včeraj je trdil eno, jutri je iznašel drugo misel in že sedi, da jo vrže v življenje. Še ni napisana, je zanj zastarela in bi jo po-teptal. Spet hodi po sobi iz kota v kot kot vjeta žival in išče izhoda.

Dal mi je stol. Na mizi so ležale popisane pole, on je hodil iz kota v kot.

"Ne morem delati," je dejal mračno, skoro žalostno.

Res je bila zadnja stran popirja za polovico prečrtana, poteze pisave so bile šibke, besede popravljene, znak raztresenosti in duševne medlosti.

"Vsakih pet sekund sem pogledal skozi okno. Vsaki dve sekundi na sliko nad pultom."

Pod oknom je šumelo življenje ulice, nad pultom je v temnem okvirju visela slika debe-lušne ženske, s tistim pogledom, ki ne razodeva ničesar drugega nego meso, kot pri večini žensk; eno ramo je imela golo.

"Ali ljubiš ženske?" me je vprašal, ko je videl, da visim moj pogled na sliko.

Nisem mu vedel odgovoriti. Bil sem v zadregi. On se je smehljaj s smehom, ki je bil podoban tihemu zmagozlatvu.

"Na to vprašanje je nemogoče odgovoriti. Razmišljal sem to že marsikatero noč, mislil sem, da leži odgovor na dlani; ko se je storil dan, je vpilnil mojo misel. Glej, onale ženska, ki me danes gotovo več ne pozna, ker ženska si ne zapomni nikogar, me je nekoč premotila v mraku in pri luči. Tisti hip sem mislil, da je šestnajstletna. Ko je padla krinka z obraza, sem spoznal, da jih ima štirideset in da je silno nagnusna in da je že pre-pozno. Nisem vedel, kaj naj storim od sramu.

Ta slučaj mi je prvi odprl oči v spoznanje in danes ne ovijam z gloriole nikogar več. Med te-leom in dušo se bje dvoboj — ko te neha grieti telo, te grize duša od sramu nad tvojim po-četjem. Zakaj vselej pade krinka po tistem sleparstvu, ki ga ne morem imenovati, ker zame nima imena.

Danes sem sklenil, da bom delal. Zakuril sem si peč, kupil si cigarete, skuhal si čaja. Ko sem prišel za pero, se je tik pred me-ne v mizo zapčila podoba, pol boginji pol prascu podobna. Ni ga človeka, ki bi mogel to opre-deliti ali naslikati, ta podoba je sedla na moje možganske vozle, vzela nitke med svoje prste in me vodila. Moje misli so blodile kot pijane. Prijel sem se za čelo. Hotel sem jih obvladati z vso energijo... pa je zaplesala pred mojimi očmi čudna posta-va, kot na vrvi igralka iz cir-kusa.

Pretrgal sem vse prikazni, iz-virajoče iz krvi, in sem planil na ulico. Bežal sem po ulicah gori in doli, gori in doli, po dežju in blatu, dokler se nisem utrudil. Potem sem iskal prikazni z očmi, dokler se me ni v mraku o-klenila roka:

"Moje sramežljivi črnolasec!"

Z nesramno kretnjo je odgr-nila zavese tistega vsakokratne-ga bednega spoznarja in padla je krinka. Medicejska Venera se je spremenila v gnusno čarov-nico. Ubil bi jo bil...

Ne sovražim ženske, niti je ne ljubim. V mojem svetu, ki sem ga napolnil z lastno mislijo, ni-ma prostora. In če bi jo davil, bi ne mislil, da davim njo, ampak tistega lastnega jaz-a, ki se no-če pokoriti mojim zakonom.

To je blazno! Hodim gori in doli in gori moje telo, grem na ulico, da se telo umiri in pogine-jo pošastne prikazni — zdaj go-ri duša, polna tistega gnjusna in sovrašstva, ki je samo vredno, da bi o njem razmišljal vse življenje. To ni boj in greh na zunaj, proti svetu; to je boj in greh v meni, ki razjeda moje najlepše ure.

Če se boš enkrat tega zavedel, boš tolkel z glavo ob zid in ne boš mogel živeti. Ljubi ženske in ne segaj na dno vsega...

Ko je to izgovoril, je pogledal na sliko debelušne ženske, za-krohotal se je in v hipu vtihnil; nato je zopet hodil po sobi iz kota v kot in gledal mračen in tih v rdeče pisan tapet, razpet od peči do okna v kotu.

"Morda bom delal po noči... Ne segaj na dno vsega, ker je prazno..."

PRODA SE

edina Grocerija v dva in pol blo-ka razdalji, ves promet za gotov denar. Proda se vsled slabega zdravja lastnika. Oglasite se na: 1400 W. 14th Place, Chicago, Ill. (Adv.)

Ali želiš znati pravilno pisati in čitati angleško? Naroči si "Slo-vensko-angleško slovnico", kate-ro je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

DA SKUHAŠ DOBRO VO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sla-ki vse druge potrebščine. Poak-in se prepričajte, da je doma pri kuhani vedno le najboljši in n-nejši.

Grocerijam, sladničarjem in v-dajalne železnine damo primeren-pust pri večjih naročilih. Pišite informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland

RUATTA SERENELLI CO.
817 Blue Island Ave. Dest.
CHICAGO, ILL.

ITALIJANSKE HARMONIK

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

REVMAATIZEM

Poznamo domače zdravilo od očke, ki je sam inel. V letu 1883 sem dobil mišični zado-ni revmatizem. Trpel sem tako, da ni bil več, ki je se trpel kot jaz nad tri. Poskusil sem zdravilo za zdravljenje, pomoč, ki sem jo dobil, je bila tako končno sem dobil zdravilo, ki me je rešilo odrevle in iste hude bolečine, ki so me trpele in celo bili vsi v postelji, nekateri med njimi sedem in celo osm deset let stari, in upa-bil enak kot pri meni.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

Imel sem ostre bolečine, ki so me zadržale doma. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika. Vredno je, da vsak bolnik, ki ima kakršnokoli bolečino, se obrne na zdravnika.

MEDVLADJE

SOCIALEN ROMAN.

Spisal Jože Pahor.

(Dalje.)

Počasi gre za žalostno trojico, onemogel, a poln divjega arda zaradi krivice. Osojec je že naprej z dvignjeno glavo. Videti je, da ga ta udarec ni potlačil, temveč šele okrepil, rešil je bojazni in omahljivosti. Kakor zmaga-lec nad samim seboj gre, z živo vero v srečo, da so žrtve človeštvu največ prinesle.

— Če bi me udarili, ne